



# ВИДИ ФІНАНСОВИХ УСТАНОВ



## ЦІЛІ ЗАНЯТТЯ

### **Після даного заняття учні знатимуть:**

- види фінансових установ, що надають послуги населенню;
- види фінансових послуг, якими найчастіше користується населення;
- які питання варто поставити, щоб отримати консультацію у працівника фінансової установи.

# ВИДИ ФІНАНСОВИХ УСТАНОВ

У сучасному світі населенню доводиться часто звертатися до фінансових установ.

**В Україні послуги населенню надають такі фінансові установи:**

- банки;
- кредитні спілки;
- ломбарди;
- установи швидкого кредитування;
- страхові компанії;
- недержавні пенсійні фонди;
- інвестиційні компанії;
- компанії з переказу коштів;
- пункти обміну валюти тощо.



# ВИДИ ФІНАНСОВИХ УСТАНОВ

## У яких ситуаціях населення найчастіше відвідує фінансові установи?

- щоб сплатити за комунальні послуги;
- отримати заробітну плату або пенсію;
- купити дорогу побутову техніку (холодильник, телевізор, пральну машину);
- купити легковий автомобіль;
- покращити свої житлові умови – купити нову квартиру або розпочати будівництво власного будинку;
- сплатити за навчання дітей;
- оплатити лікування;
- накопичити гроші для якоїсь важливої події, подорожі або зробити заощадження на старість;
- покрити збитки у випадку, якщо автомобіль потрапив в аварію, або у будинку сталася пожежа;
- отримати позику для фінансування термінових, непередбачених раніше витрат;
- віддати цінні речі на зберігання у надійному сейфі;
- купити валюту іншої країни для закордонної подорожі тощо.

## У яких випадках Ви, Ваші рідні або знайомі зверталися до фінансових установ?

# БАНКИ

Як показує практика, сьогодні найбільш популярними фінансовими установами є банки. Вони надають велике різноманіття фінансових послуг та є найбільш надійними фінансовими установами, оскільки найбільш жорстко контролюються з боку держави.

## У банку населення може отримати такі послуги:

- 1) Перерахувати кошти іншій людині (наприклад, поповнивши її картку) або заплатити за якісь послуги чи товари.
- 2) Зберігати кошти на поточному або строковому рахунку.
- 3) Отримати різні види кредитів.
- 4) Купити в банку або продати банку іноземну валюту.
- 5) Передати свої цінності на збереження до камери схову банку.
- 6) Придбати страховий поліс.
- 7) Поповнити мобільний телефон тощо.



# БАНКИ

## Різновиди банківських кредитів населенню :

- Короткострокові кредити (від декількох днів до 1 року). Використовуються у разі виникнення форс-мажорних обставин (на лікування, ремонт), для купівлі побутової техніки, гаджетів.
- Середньострокові кредити (від 1 до 5 років). Використовуються для оплати навчання, купівлі машини, фінансування власного бізнесу.
- Довгострокові кредити (від 5 до 15 років). Використовуються для покращення житлових умов, придбання дорогої техніки, для потреб підприємницької діяльності.

## Обговорення:

- Якими видами кредитів користувалися Ваші рідні або знайомі?
- За якими видами банківських послуг найчастіше звертається населення до банку?



# НЕБАНКІВСЬКІ КРЕДИТНІ УСТАНОВИ

Крім банків, населення може отримати кредити у наступних фінансових установах:

- кредитні спілки;
- ломбарди;
- установи швидкого кредитування.

**Кредитні спілки** – це установи взаємного кредитування, які надають кредити лише особам, які є засновниками цієї фінансової установи.

Кредитні спілки об'єднують людей, які проживають в одній місцевості (в одному місті, селі, районі, області), працюють на одному підприємстві або належать до однієї професії.

Щоб отримати кредит у такій установі, спочатку потрібно зробити до неї грошові внески (оформити депозит), а згодом стати в чергу на отримання кредиту.



# НЕБАНКІВСЬКІ КРЕДИТНІ УСТАНОВИ

**Ломбарди** надають короткострокові позики під заставу різних цінних речей (найчастіше – це ювелірні прикраси, мобільні телефони, побутова техніка).

**Установи швидкого кредитування** – надають короткострокові кредити, на оформлення яких не потрібно витратити багато часу.

Звертаючись до небанківських фінансових установ по кредит, потрібно дуже уважно читати умови договору й перепитати, через який час кредит потрібно повернути та якою буде кінцева сума боргу (з нарахованими відсотками).





# НЕБАНКІВСЬКІ КРЕДИТНІ УСТАНОВИ

Розмір боргу позичальника за кредит визначається наступним чином:

$$\begin{array}{|c|} \hline \text{Борг} \\ \text{позичальника} \\ \text{за кредитом} \\ \hline \end{array} = \begin{array}{|c|} \hline \text{Сума кредиту} \\ \hline \end{array} + \begin{array}{|c|} \hline \text{Проценти за} \\ \text{кредит} \\ \text{(винагорода} \\ \text{кредитору)} \\ \hline \end{array}$$

Річні ставки за кредитами в ломбардах і установах швидкого кредитування, як правило, набагато вищі, ніж у банках.

Наприклад, у рекламі може бути великим шрифтом зазначено **0,8%**, а малим шрифтом – «**в день**». Тому клієнт може це не одразу помітити і не усвідомить, що насправді річна ставка становить 292% на рік ( $0,8\% \times 365 = 292\%$ ).

Найчастіше по кредити до таких установ звертаються громадяни, які не можуть отримати кредит в банку (наприклад, люди з сумнівними доходами).



# СТРАХОВІ КОМПАНІЇ

**Страхові компанії** – це фінансові установи, які беруть на себе зобов'язання відшкодувати клієнтам збитки в разі настання особливих подій (наприклад, хвороба, нещасний випадок, автомобільна аварія, пожежа, крадіжка тощо).

Між страховою компанією і клієнтом укладається страховий договір, згідно якого клієнт сплачує страховику страховий платіж – плату за надання страхової послуги.

## Види страхових послуг:

- страхування майна клієнта (квартири, машини, дорогих ювелірних прикрас, предметів антикваріату тощо);
- медичне страхування (страхова компанія компенсує клієнту витрати на лікування);
- страхування відповідальності водіїв машин тощо.



# НЕДЕРЖАВНІ ПЕНСІЙНІ ФОНДИ

**Недержавні пенсійні фонди** (скорочено НПФ) – це фінансові установи, в які населення перераховує кошти з метою накопичити достатню суму коштів, щоб забезпечити гарний рівень життя на пенсії або у старості.

Пенсії від недержавних пенсійних фондів є додатковими до «державних пенсій». Тому громадяни стають учасниками недержавних пенсійних фондів за власним бажанням.

На відміну від «державних пенсій», накопичені в НПФ кошти можуть успадкувати родичі вкладника у випадку його передчасної смерті.



# ІНВЕСТИЦІЙНІ ФОНДИ

**Інвестиційні фонди** – фінансові установи, які за дорученням своїх клієнтів купують та продають різні види цінних паперів (акції, облігації), нерухомість або золото з метою примноження довірених їм коштів.

Інвестиційні фонди акумулюють кошти від різних клієнтів (інвесторів) для того, щоб у подальшому вкласти їх у різні види активів або щоб профінансувати чиясь підприємницьку діяльність.

Менеджери інвестиційних фондів постійно слідкують за станом економіки, фінансових ринків як в Україні, так і за кордоном, і намагаються спрогнозувати можливий сценарій розвитку подій та вибрати найкращий варіант інвестування коштів.



## ІНШІ ФІНАНСОВІ УСТАНОВИ

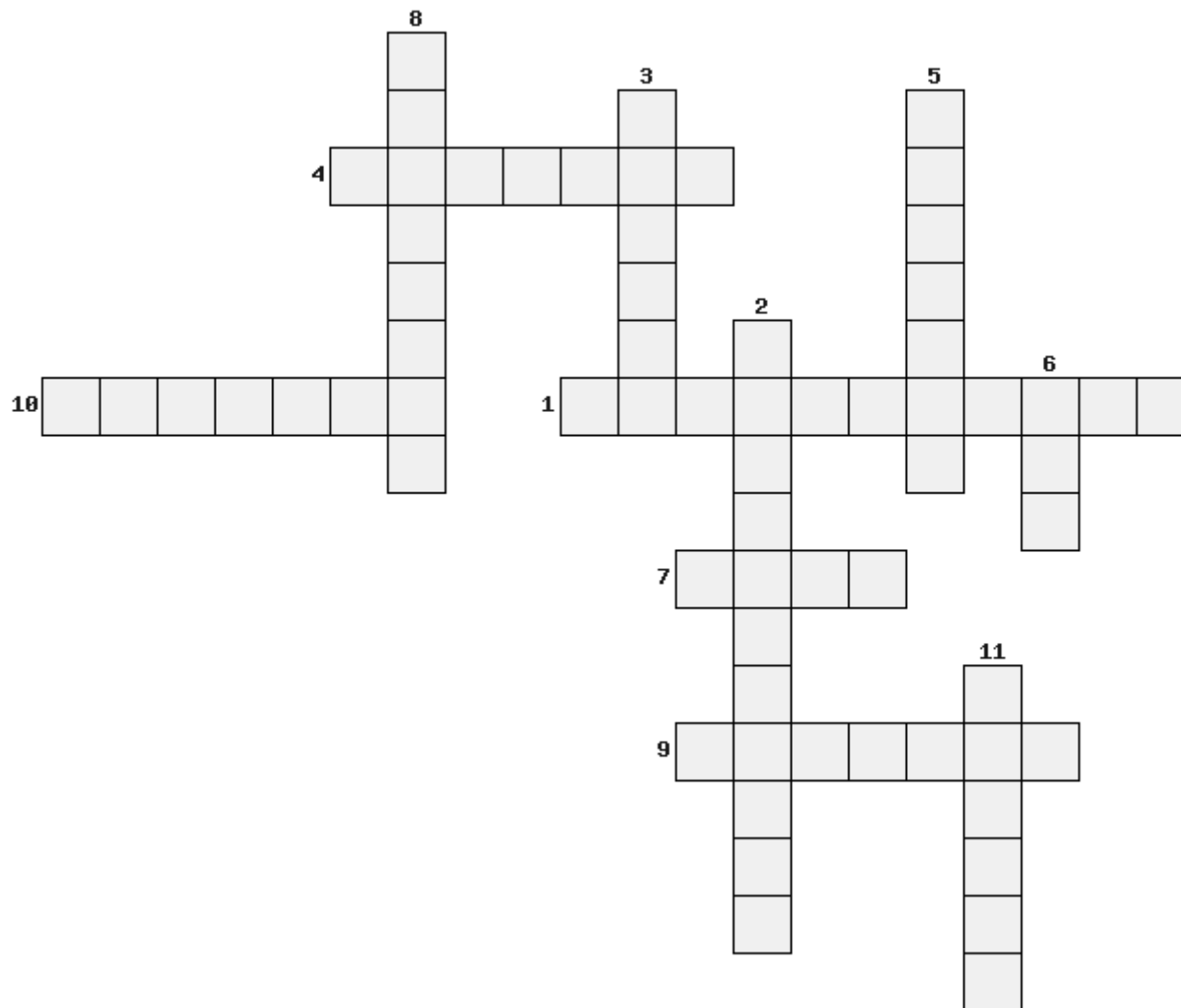
- Сьогодні українці можуть здійснити переказ коштів не лише в банках, а й через небанківські фінансові установи – **компанії з переказу коштів**.
- У магазинах, великих торговельних мережах, або просто на вулиці ці компанії розміщують свої платіжні термінали – спеціальні машини, що забезпечують прийом платежів від населення в режимі самообслуговування.
- Через платіжний термінал можна оплатити рахунки мобільних операторів, інтернет провайдерів чи придбати товари тощо.
- **Пункти обміну валюти** – установи, що мають спеціальний дозвіл Національного банку України на здійснення валютних операцій, які купують та продають населенню іноземну валюту.



# ПИТАННЯ, ЯКІ МОЖНА ЗАДАТИ ПРИ ВІДВІДУВАННІ ФІНАНСОВОЇ УСТАНОВИ

- Який я отримую дохід від розміщення моїх коштів на депозиті через місяць / півроку / рік?
- Чи можу я зняти кошти з мого рахунку у будь-який момент часу?
- Чи можу я достроково розірвати депозитний договір? Якими будуть наслідки?
- Які потрібно підготувати та подати документи для отримання кредиту?
- Через який час я зможу отримати кредит?
- Яка річна ставка за кредитом?
- Яке майно потрібно передати в заставу, щоб отримати кредит?
- Якою буде загальна сума витрат, якщо я оформлю у Вас кредит?
- Яку я повинен(-на) заплатити комісію за переказ коштів?
- Через який час можна буде отримати кошти?
- Який курс (Яка ціна) продажу / купівлі доларів США / євро / польських злотих?
- У яких випадках страхова компанія здійснить відшкодування моїх збитків?

# КРОСВОРД



# ЗАПИТАННЯ ДО КРОСВОРДУ

## По горизонталі:

1. Гарантування клієнту відшкодувати йому збитки внаслідок випадкових подій (аварія, хвороба, пожежа тощо).
4. Небанківська фінансова установа, яка кредитує населення під високі відсотки, під заставу різного майна (найчастіше – коштовних прикрас), як правило, без ретельної перевірки кредитної історії позичальника.
7. Фінансова установа, яка здійснює переказ коштів, приймає у населення гроші на депозити та видає кредити.
9. Гроші, які пересилаються банком на замовлення клієнта.
10. Заощадження, які клієнт розміщує на рахунку в банку.



## ЗАПИТАННЯ ДО КРОСВОРДУ

### По вертикалі:

2. Частина доходу громадянина, яка не витрачається на купівлю товарів повсякденного життя, а, навпаки, нагромаджується.
3. Сума грошей, що передана в тимчасове користування однією особою іншій на умовах повернення через певний період часу зі сплатою грошової винагороди.
5. Майно, яке використовується для забезпечення виконання позичальником зобов'язань перед кредитором (наприклад, квартира, коштовності).
6. Скорочена назва недержавного пенсійного фонду.
8. Винагорода фінансової установи за виданий кредит.
11. Гроші іншої держави, які можна купити або продати у фінансових установах України.

## ВІДПОВІДІ ДО КРОСВОРДУ

### По горизонталі:

1. страхування;
4. ломбард;
7. банк;
9. переказ;
10. депозит.

### По вертикалі:

2. заощадження;
3. кредит;
5. застава;
6. НПФ;
8. проценти;
11. валюта.

**Бажаємо мудрого фінансового планування  
та вдалих заощаджень!**



Financial Literacy Ukraine